

М-ТЕСТ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах державна регуляторна політика є тим механізмом, який здатний забезпечити розвиток економіки країни на якісно новому рівні і, відповідно, підвищити її конкурентоспроможність на світовому рівні. Посилення відкритості національної економіки як наслідок глобалізаційних процесів зумовлює необхідність поліпшення регуляторного середовища в Україні з метою досягнення збалансованого економічного зростання. Зарубіжний досвід засвідчує, що ефективна державна регуляторна політика сприяє сталому зростанню економіки і підвищенню добробуту громадян.

Здійснення державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності, згідно із чинним законодавством, покладено на регуляторні органи. На регіональному рівні державна регуляторна політика проваджується місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Рівень дотримання принципів і виконання вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» регуляторними органами, та їх взаємодія в процесі здійснення регуляторної діяльності безпосередньо впливають на загальний рівень ефективності державної регуляторної політики [1].

Згідно з офіційними даними Державної регуляторної служби України за підсумками 2017 року правомірно відмітити підвищення рівня прогнозованості та ефективності державної регуляторної політики на регіональному рівні. Зазначена тенденція пов'язана з впровадженням позитивного досвіду країн Європейського Союзу щодо забезпечення ефективності регуляторної політики шляхом визначення показників адміністративних витрат малого і середнього бізнесу на виконання регуляторного законодавства з подальшим їх скороченням, а саме з впровадження М-тесту як одного з аспектів оцінки ефективності проекту регуляторного акту.

Використання М-тесту дозволяє:

- виміряти вплив регулювання на суб'єкти малого підприємництва;
- оцінити витрати, які вони понесуть внаслідок впровадження регулювання;
- розглянути можливість застосування компенсаторних механізмів для малого бізнесу.

Структурою тесту малого бізнесу (М-тесту) передбачено:

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання.
2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі).
3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання:
  - 3.1. Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого бізнесу на виконання регулювання.
  - 3.2. Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого бізнесу щодо виконання регулювання та звітування.
  - 3.3. Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого бізнесу.
4. Розробка корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого бізнесу щодо запропонованого регулювання [2].

Однією з найважливіших складових М-тесту правомірно визначити проведення кількісного обрахунку адміністративних витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання. Розрахунок має здійснюватися за методом стандартних витрат. Основна (базова) формула (логіка розрахунків):

$$AB = K * Ч * BC * KP$$

АВ – адміністративні витрати;
К – кількість суб'єктів, на яких розповсюджується регулювання;
Ч – час, що необхідний для виконання адміністративних процедур;
ВЧ – вартість 1 години;
КР – кількість разів виконання адміністративних процедур регулювання за рік.

Правомірно відмітити, що М-тест проводиться у випадках, коли питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, перевищує 10%. У 2017 році проведення М-тесту потребувало 93 % регуляторних актів місцевих органів виконавчої влади (фактично здійснено 77 %) та 70 % регуляторних актів органів місцевого самоврядування (фактично здійснено 58 %) [3].

В Україні до 2016 року були практично відсутні подібні механізми реалізації та індикативної оцінки ефективності державної політики у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, дерегулювання та покращення регуляторного середовища для підприємницької діяльності. Застосування нового регуляторного інструменту М-тесту дало можливість кількісного вимірювання впливу регулювання на суб'єкти малого підприємництва; оцінювання витрат, пов'язаних із провадженням регулювання; застосування компенсаторних механізмів для малого бізнесу. Після впровадження у 2016 році обов'язковості проведення розрахунків витрат бізнесу на виконання вимог регулювання кількість поданих до Державної регуляторної служби України проектів регуляторних актів місцевих органів виконавчої влади скоротилася на 45,1 % (з 213 до 117).

Таким чином, на сьогоднішній день правомірно констатувати підвищення якості провадження державної регуляторної політики. В той же час залишаються проблемні аспекти в напрямку дотримання регуляторними органами процедури та порядку прийняття регуляторних актів як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 р. № 1160-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 9. – Ст. 79.
2. Ляпін Д.В. Тест малого підприємництва (М-тест). Посібник з використання. – Київ, 2016. – 65 с.
3. Аналітичний звіт Державної регуляторної служби України за 2017 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drs.gov.ua/press-room/analitichnyj-zvit-drs-za-2017-rik-2/>